

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

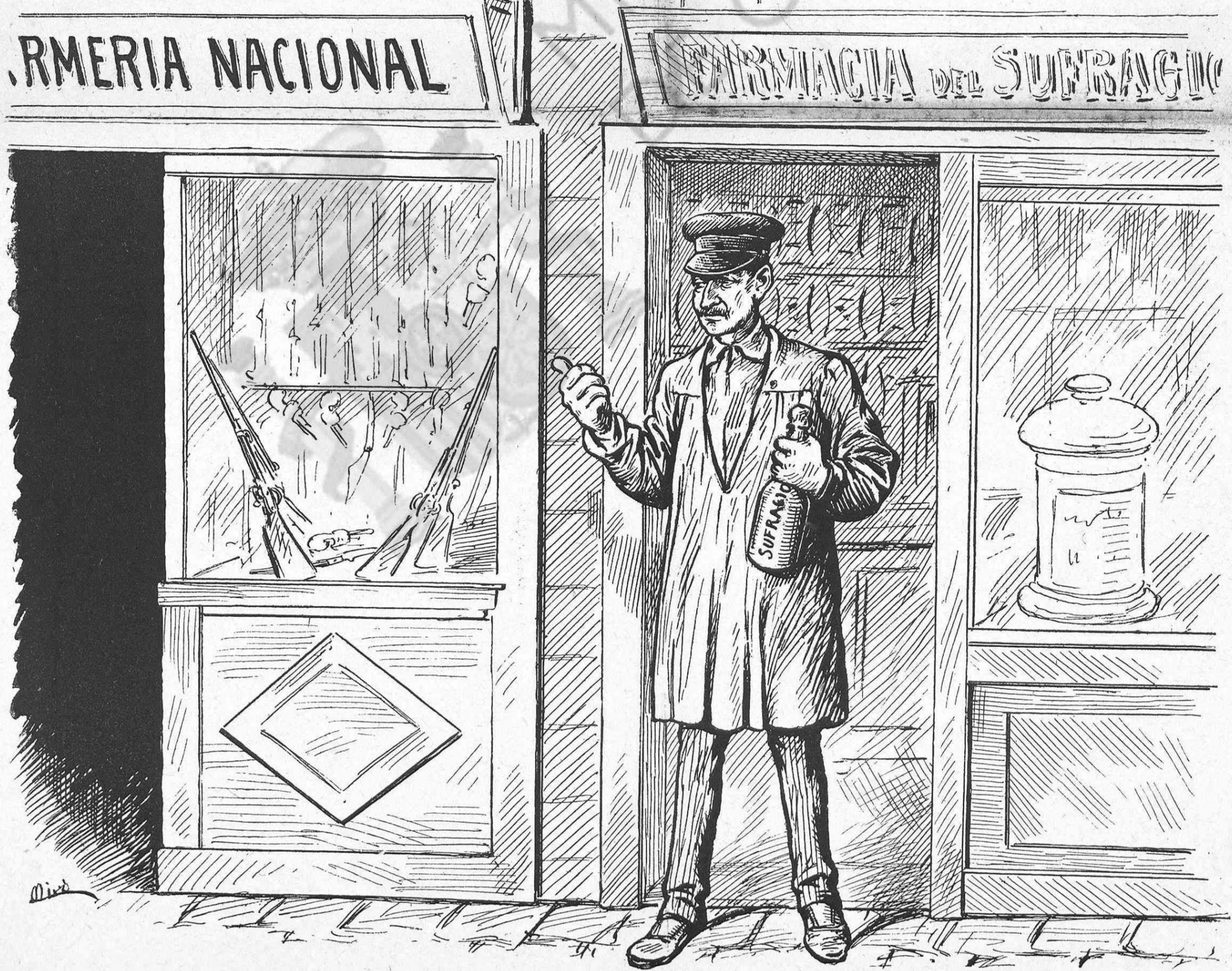
ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagossi)

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2'50

L' ÚLTIMA PROBATURA

—Probaré aquest remey, y si no fá efecte, me 'n vaig de dret á la botiga del costat.

Qué fá'l govern de Madrid?

Res més que preparar las eleccions. Així, per no tenir encare las coses á punt de solfa, va anar aplassant per espay de alguns días la publicació del decret disolent las Corts de la Unió conservadora y convocant á las sagastinas.

Se veia ab això que 'ls prestidigitadors no tenían encare en l'estat qu'ells necessitán els aparatos per efectuar sos jochs de mans á mansalva.

Mentre tant els governadors de les províncies en les quals s'observa algun preparatiu de lluita s'han anat aprofitant, amenassant arcaldes y destituïnt ajuntaments. Així han fet honor á la circular de 'n Moret recomenant la major imparcialitat.

A Granada, á Castelló, á Santander s'han comés verdaderas tropelias, no menos que á Tarragona y fins á la mateixa Barcelona.

Sense encomenarse á Déu ni al diable, l'Sr. Larroca ha suspés al arcalde de Vich, per qual districte's presenta l'catalanista Sr. Abadal. Avants de decretar la suspensió del arcalde vigatá, va tenir ab ell algunes conferencies, lo qual indica que no conseguiu convence'l de bonas en bonas, quan se decidí á apelar al últim extrem.

No perquè 's tracti de un catalanista hem de censurar menos l'abús d'autoritat comés pel Sr. Larroca, quals efectes es d'esperar que al últim li resultin contraproducents.

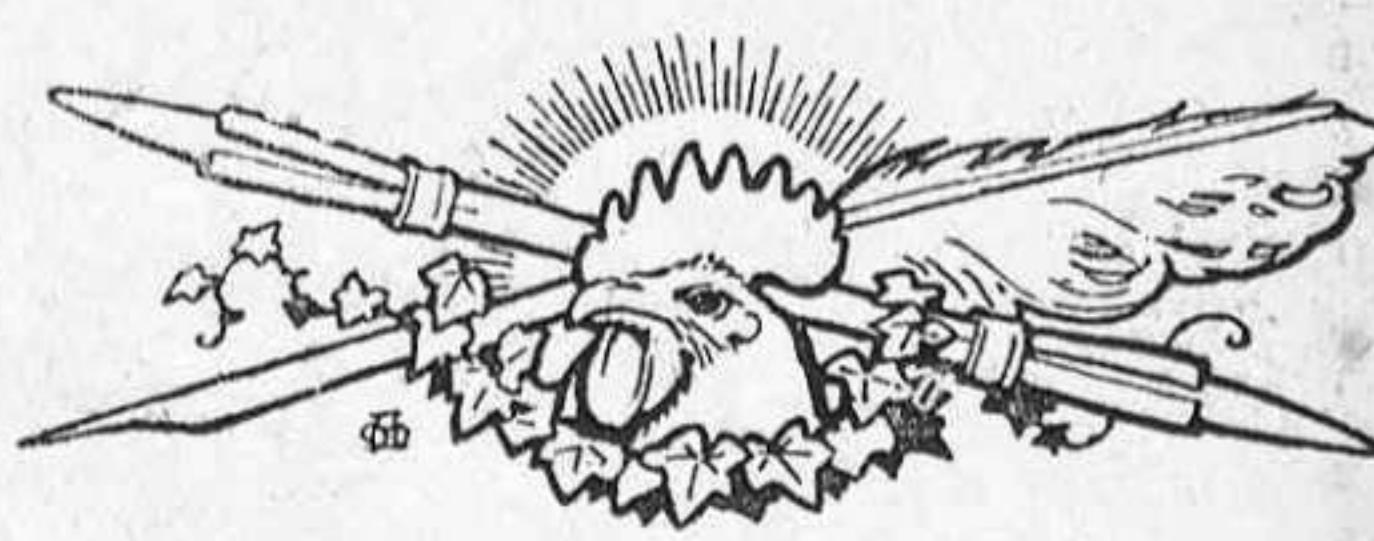
Igual que á Vich, á Manresa. L'arcalde y 18 regidors de distints colors polítichs que havíen donat en el desempenyo del seu càrrec mostras repetidas de son zel administratiu, han sigut suspeusos baix un pretext especios y ridícul. Si s'haguessen prestat á fer tot lo necessari pera treure triomfant de las urnas al candidat ministerial, l'arcalde y 'ls 18 regidors de Manresa hauríen sigut uns grans homes y se 'ls hauríen donat carta blanca pera fer en l'administració municipal tot lo que 'ls hagüés convingut. Pero han volgut mantenir el seu esperit de independencia y 'ls ha cagut al clatell la má pesada del seynt Larroca.

Aquests fets, enterament iguals als que s'executavan avants dels desastres paborosos que han tirat per portas á la pobra Espanya, indignan y sublevan, per quant engendran l'amarga convicció de que 'ls partits restauradors son completament incorregibles.

Tal feyan avants, tal fan avuy, pera perpetuarse en els goigs de un poder usurpat descaradament als drets del poble, privat per aquest motiu d'expressar la seva voluntat.

Hora fora ja de que davant de tanta despreocupació y de tanta infamia s'aixequés formidable la més energica y resolta de las protestas. Hora fora ja d' acabar ab aquest régimen de farsas, mentides y truñerías.

PEP BULLANGA

¡TÁCTICA!

ERA totas las empresas, fins pera les més senzillas lo primer que 's necessita es táctica, entenentse per táctica l'art de posar en ordre y aprofitar á temps els elements necessaris per la consecució de un determinat propòsit.

Si la táctica es útil sempre fins, com acabém de dir, en las empresas més senzillas, en las complicadas, tals com la campanya anticlerical, es de tot punt indispensable. Prescindir de la táctica es exposar-se á malograr per complir l'esfors que 's fassí per enèrgich y poderós que s'segueix.

Tením enfrot un enemic solapat, traidor, hipòcrita, camanduler, garneu. Ab aquestas qualitats características ha lograt imposar-se. Predicant l'humilitat ha arribat á adquirir una importància material avassalladora; predicant la pobresa ha acabat per ferse amo de tot. Avuy que 's veu atacat, gracias á que 'ls seus abusos han rebassat ja 'ls límits de lo tolerable, calculin si 'n empleará d'ardits y artimañas pera sostenir-se, per aguantar-se, pera contrarestar l'accio dels que l'atacan, aspirant á destruirlo.

No hi haurá medi que no emplehi, puig li va la vida.

Pero per ell el més propici, el que li donarà resultats més segurs, més positius, més práctics, serà sempre 'l saber aprofitar-se dels errors que pugan cometre ó dels descryuts que pugan sufrir els seus enemics, cada vegada que aquests tinguin en olvit las reglas de la táctica.

**

¿Qu' es el clericalisme?

Comensem per definirlo y sabré lo que 'ns caldrá fer per anularlo.

El clericalisme es una perversió del sentiment religiós, que sortintse de la seva esfera purament espiritual, aspira á la dominació material, inmiscuintse en tots els actes de la vida, desde 'ls que emanen de la governació del Estat fins als que 's refereixen al régime familiar y á la voluntat del individuo.

A primera vista sembla lo més senzill y expedít per acabar de un cop ab el clericalisme, atacar de dret el seu fonament ó sigui 'l sentiment religiós.

Y no obstant això está en contra dels més rudimentaris principis de una táctica racional. Tant se valdría pretender matar els abusos, suprimir l'us de les cosas.

Els que intentan derribar un edifici, no ho fan s'cavant els fonaments, sino descoronant la teulada. Efectuar un derribo per la base de la construcció es exposar-se á que aquesta al desplomarse 'ls esclafí.

El sentiment religiós quan es sincer, quan no deixs á molestar al próxim, quan no coarta la lliure expansió de las ideas, quan no vulnera la llibertat de conciencia es tan respectable com el que més puga serho. Atacarlo es inferir un agravi al dret y á

la justicia. Podrem diferir de las creencias agenes; pero veníen obligats á respectarlas, com nosaltres volérem que sigan respectades las nostres, si per un cas ne ténim, ó la negació de totes ellas si no 'n professé cap ni de cap mena.

Aquest respecte mutuo es la fórmula práctica de la llibertat.

**

El sentiment religiós constitueix per moltes persones una imperiosa necessitat del esperit. Podrán anar equivocados; pero aquí està la llum de la ciència pera desvaneixer en tot cas els seus errors. Atacarlos inconsideradament per lo que pugan creure de bona fe, equival á ferles persistir més y més en las seves fatlers, en cristalizar las sevas preocupacions. A convéncer-los hem d'aspirar, mayá o opimir-los. Obrar per medi de la violència seria posar-nos al mateix nivell dels intolerants y dels fanàticxs de aquella odiosa Inquisició que tenia per lema: 'O creus ó mors.'

Lo que en tot cas ha de atacar-se sense descans, sense pietat es la perversió de aqueixas creencies, la hipocresia dels que 'fan una doctrina y ab sos actes la falsejan, la maldat dels que las esplotan pera conseguir sos fins contraris á la llibertat y á la civilisació; en una paraula, lo qu' hem de atacar sense treva ni misericordia es el clericalisme.

Buscarli 'ls punts flachs, desenmascarar-lo, posar en evidència 'ls seus abusos, las sevas instruccions ilegitimas, las sevas ambicions desapoderadas, el falsejament en que incorra de las doctrinas evangélicas, els obstacles que oposa á la marxa de la civilisació, la persistencia qu' emplea en mantenir sumit al poble en l'embrutiment de la ignorancia y 'l fanatisme; reclamar que las lleys del Estat, tant las existentes avuy, com las que demà puguin dictar-se, se li apliquin, sense consentir tolerancies iníficas, ni privilegis irritants, això es lo que s'ha de fer; això es lo que importa avants que tot, y ab això n'hi ha prou pera véncer', arrollar y destruirlo.

Aquesta y no altra es la táctica, la bona y profitosa táctica que ha de utilitzarse, com á prenda segura de victoria.

**

Fransa y Portugal ho han fet aixís, obtenint resultats immillorables. A Espanya succeirà al últim lo mateix, pési á qui pési, si som ben perseverants y no 'ns movém de la rahó.

Atacant lo més íntim dels sentiments religiosos no s'ataca al clericalisme; molt al contrari, encare se li dona forsa.

Hem de creure rectament pensant que 'ls que no professon idees religiosas de cap mena ja ho son, per son natural mateix d'enemicxs del clericalisme; á n'aquests, donchs, no cal convence'l: ja ho estan prou de convencuts.

En cambi hi ha en lo nostre país una massa enorme de creyents de bona fe, que collocats entre la negació absoluta de tota idea religiosa ab el temor real ó infundat de que puga arribar un temps en que se 'ls prohibeixi practicar la que professan, y 'l clericalisme ab tots els seus abusos, s'affarrarán al clericalisme, confiant á la liquidació de la vida futura en la que creuen, el premi als seus sacrificis.

En cambi si se 'ls dona garantias de que no serán molestas lo més mínim en l'exercici de las sevas creencies, y al mateix temps se 'ls persuadeix dels abusos de que 'ls s'fan víctimas el clericalisme; si 'ls logra engendrar en la seva conciencia la fácil convicció de que 'l clericalisme es una cosa y una cosa molt distinta la religió, la immensa majoria de aquei-

xa massa de creyents acabarà per ser anticlerical com ho som nosaltres, com ho han de ser tots els amants de la justicia y de la dignitat humana, tots los qu' aspiran á la llum y á la sanitat del esperit.

Convertir la campanya anticlerical en campanya antireligiosa es tan insensat com disparar tiros ab escopetas de vent. Munións de auells que niaran gojosos en las branques del arbre de la llibertat, al sentir l'espetch dels tiros, fugiran esparverats y correrán á refugiarse de nou en els rónechs campans de las iglesias.

P. K.

LA CAMPANYA ANTI-CLERICAL

IGUIN lo que vulguin els periódichs neos, interessats en llevar importància á las campanyas anti-clericals; fassin lo que fassin las autoritats insensatas, empenyadas en deslliurir tots els actes dels elements avansats, ja privantlos de manifestacions legítimes ó ja dissolentlas abordantlos tota la brutalitat policial; desbarin tant com els passi pel cap per las pocas notas desafinadas que ab ridícules exageracions desvirtúan las causas que defensan; bramin tant com els dongui la gana els clericals rabiosos, que ab insults grossos y calumnias asquerosas pretenden atacar l'honor inmaculada dels homens que van al davant en la present lluita contra la reacció; á pesar de tots els pesars, el mohiment avansa cada dia més atrayentse las simpatias de tots els elements sans, y els resultats no s'farán esperar, encare que s'ha de passar per damunt dels obstacles de tota mena que hi posa la apatia y l'afemellament del actual govern.

Es ridícul sostener que la present agitació anticlerical obreixá á traballs de la masoneria; es una innocent puerilitat creure que han commés la opinió las campanyas de la premsa avansada; es una tonteria pensar que quatre agrupacions lluirepensadoras han tingut prou forsa per alsar d'un plegat á totas las personas que viulen honradament á Espanya y ferles cridar ab tota la forsa de sos pulmons y tota la energia de sa convicció: ¡Abaix el clericalisme! No; ja fa molts anys que la masoneria lluita y traballa contra la reacció; ja s'ha perdut fins l'eco de las valentas campanyas que contra el clero indigne han sostingut *El Motín*, *Las Dominicales*, *La Campana* y molts y molts altres periódichs; ja es vella la existencia de las agrupacions lluirepensadoras que per ignorància del poble s'han mogut en la buyidor fins avuy; tots els elements á qui atribuixen l'empenta de las presents campanyas, existian ja de temps y no logravan may promoure l'actual corrent d'opinió en favor de sos ideals.

Y es que no està en ells la forsa que ha despertat á la opinió ni 'l motiu que l'ha impulsat á defensarse contra l'onada reaccionaria. L'actual sanitosa campanya's deu principalment á las mateixas pandillas religiosas. Sa desenfrenada ambició ho ha precipitat tot.

La reacció tenia ja presos tots els punts estratègics, dominava en las alturas sempre propensas á la moixigatería, imperava en l'ànima de las donas disposant així de la llar domèstica, influia en tots els organismes; pero no s'atrevia á allargar la garra y estrenye á Espanya entre sos unglets per por del

UNA BROMA

OURE xicot! Passava per devant de la casa dont vivia ella la meva trenta vegades al dia.

Ademés de les horas de plegar y tornarhi, en que sortia de la fàbrica y anava á casa seva fent una volta gran pera passar per la Rambla, devegadas espre-sament sortida del telor ab l'esperansa de veure á n'ella al balconet.

Y això succeixió sovint. Arribava á la quadra, s'assentava al telor y comensava á teixir desesperadament, ab fúria, per distreures de las cabories que li omplien el cap, pero poch á poch sa idea fixa l'dominava, anava minvant l'ardor ab que teixia y acaba-vava per quedar parat de colzes al telor y ab el cap entre las mans. Tot d' un plegat s'alsava, sortida de la quadra y als deu minuts tornava á ésser al telor per tornar á comensar sa tasca ab fúria y acabar altra volta per anar á passar per devant de la casa ahont vivia la dona qu'era sa obesió y de la qual tenia la imatge constantment en son cervell.

¡Pobre Pauhet! Prou de vegadas procurava reflexionar serenament y fersa cárrec de que ell, trist teixidor, sense una pesseta y cap esperança, cometia una ximplesa al aspirar á l'estimació de la Felicia, filla d'uns pares rics, criada en el benestar y senyore tatant per sa educació com per sos diners.

Quan en Pauhet tenia l'estona optimista deya, parlant sol com tots els enamorats:

—Perquè no? Altras noyes hi han hagut que conmosas per l'estimació que 'ls ha tingut un com jo, pobre de bens pero home de cor, no han tingut en compte la diferencia de classes y han correspost á l'estimació qu'han sapigut inspirar. ¡Oh, si ella m'estimés! Encare que sos pares s'hi opossein, ja sabríam nosaltres trobar la felicitat desitjada. Fugiríam ben lluny, jo traballaria com un negre porque may pogués anyorar sos comoditats d'avuy, y ella y sota la lluvia que hagüés un cap que sols pensava en ella y sota la brusa gatis per ella un cor lleal y noble.

Il·lavor se desesperava, maleïda sa sort y la idea del suicidi bullia per son enteniment.

—¿Perquè no li escrius una carteta? va dirli un dia son amich Aleix. Si tú no li dius que 'l estimes, ella no t'ho endavinarà pas; ocasió per parlarli no 'n tens; escriuli 'donchs. Mira, ja sabs que com á veihens, ens fem. Si vols, jo m'encarreg de darli una carta.

Acceptà l'oferten en Pau y aquell dia mateix escrigué una carta en la que hi buydà tota la seva àmnia. Dictada pel cor, li surt aquella carta tan fogosa, tan apasionada que per forsa la Felicia, si no enamorar-se desseguida, s'havia d'interessar al menos per qui tal estimació sentia per ella.

No sens recansa la dona al Aleix: pensava al darli qu'en cas de que rebutjés, sa estimació perdia per completar totas sus esperances, y ja no li quedaven pera ferli passar la vida ni aquells instants deliciosos en que 'ls forjava mil somnis de ventura.

**

—Ja veurás que riurémal! deya l'Aleix á un xicot poc solta com ell, que 's deya Quimet. Contestémalí al Pau, dantli beta. Tú que sabs fer lletra extranya, imita la de dona y fes una carta diuent que ja havia notat la constància d'un jove en passar per devant de son balcó, que 'l jove aquell li havia sigut simpatich y que pera dos cors que s'estimin, la diferencia de fortuna es una valla fácil de saltar, etcétera. Fésli ben retumbant, tú que sabs paraules extrañas. A veure si l'engresquem á demanarla, y lo grém que 'l treguin de casa á cops d'escombra. Abaix de la carta posáhi la firma d'ella; Felicia Clará. Demà mateix li donaré jo diuent qu'ella me l'ha donada y acabantlo d'entabanar.

**

—Quina alegria la de 'n Pauhet al rebre la carta! La besà mil vegades y estrenyé al afussió, agrahit, la mà del Aleix que no podia apenaix aguantarla i riure.

Fins llavors en Pau havia traballat una miqueta; de llavors en avant ja no traballà mes. A tots horays, del dematí al vespre, cent vegades cada dia passava per devant de ca la Felicia ab la esperança de poder sentir de sa boca la confirmació de las amorosas paraules qu'en las cartas llegia.

Comensà pel pobre Pauhet una nova vida. Davant de sa fantasia's presentava un porvenir delicios, tot goig. Sas cartas á la Felicia eran poemas hont se cantava una estimació gran, pura, immensa; cartas que si á una noya de cor y de sentiment l'hagueran conmosa, no tenien jay! el privilegi de comoure al imbécil de l'Aleix que, sense conciencia del mal que causava, anava tirant llenya al foix, contestant aquelles cartas ab altres, en las quals, l'ingeni del Qui metí hi abocabata tots els refinaments de las passions no sentidas, que son sempre las mes ben expressadas.

Alguns cops estant la Felicia al balconet, passava

en Pau per l'acera y mirantla amorosament deixa-van anar un 'deu tremolós que no sens esfors lograva fer sortir de sa gola, y no deixava d'estranyarli que may son saludo obtingués contestació. Un dia qu'ella estava en el balcó ab una amiga y ell passà mirantla ab insistència, notá que l'amiga la tocava ab el colze, qu'ella 'l mirava ab certa sor

poble, anyell que podia tornar-se lleó y malmetre d' una pitrada la tasca de tants anys.

La passivitat ab que l' poble contempla nostra debàcle va fer creure al clericalisme que l' poble havia definitivament mort y això l' animà á llençar desvergonyadament sobre sas despullas. L' opressió clerical arribà als últims límits; agabellavan las riqueses y las conciències de una manera escandalosa y l' abús de la reacció ha engendrat la formidable protesta de tot el poble espanyol.

O el govern valguençant dels medis legals de que pot fer us posarà á ratlla á la gent de sotana fentla cuidar de las cosas del cel, que es ahont té son regne Cristo, y deixar en pau las de la terra, ó la opinión pública, manifestantse de una manera mes enèrgica y contundent que fins avuy, s' encarregarà d' enjegar á la reacció fins mes enllà de la ratlla.

Y llavoras farà que l' accompanyin en son enfrontament tots els homes y totas las institucions qu' hagin sigut fins avuy sos arcabous.

JEPH DE JESPUS

MANUEL MOLINÉ

Ab llàgrimas als ulls, embargat el cor de dolor y amargura, agafem la ploma pera donar compte de la mort de nostre estimat company, l' insigne dibuixant *D. Manuel Moliné y Muns*, occreguda á las sis del matí del dia de ahir.

Ja feya temps que vejam ab alarm el delicat estat de la seva salut, fins que un mes enrera se veié obligat á guardar llit, y encare que de dia en dia anava empitjorant á ulls vistos y tot ens feya preveure un funest desenllàs, al sobrevenir aquest, ab tota la brutalitat de las desgracias irreparables, no podém consolarnos de la pèrdua del company intelligentíssim, del amich carinyós, del germà en conviccions, ideas y sentiments, bò, modest, noble, modelo d' honradès y de civisme.

La calma 'ns falta pera dedicar á la seva bona memòria l' tribut que 's mereix el coparticipé constant de la nostra tasca, en las páginas del present semanari. Ho farem en el próxim número, ja que ab en Moliné acaba de perdre Catalunya un artista insustituible, en la seva especialitat, en la qual s' havia fet un nom esencialment popular.

Avuy no podém fer mes que plorarlo, acompañant á sa familia en l' amarch dolor que l' affligeix.

DEL DIA

BERT el període electoral, la gent ha suspés els cobros, els pagos, las transaccions mercantils y hasta alguns matrimonis qu' estaven mitjà emparaulats, pera poder dedicar tota l' atenció al important assumpte de las eleccions.

No 's parla de res més. La crisis fabril, la qüestió monetaria, l' *Electra*, els frares, tot ha quedat arambat á segón terme.

Entro al cafè.

—¿Ja es á las llistas? —me pregunta un amich, ab la mateixa ansietat que 'm podrà preguntar si paixó de la melsa ó si tinch algun pulmó averiat.

—Crech que sí.

—Es que aquesta vegada va de seriol...

—¿Lo de las llistas?

—Lo d' anar á votar. Hem de demostrar al govern que ab nosaltres no s' hi juga y que la massa neutra també té energies.

Toxo ab un conegut.

—Està ben preparat? Mirí que aquest cop els que no votin serán apuntats á la llista dels traydors á la santa causa.

—Visqui tranquil li responch jo: —cumpliré ab el meu deber.

—Y si las cosas s' enredan...

—Aniré allá ahont me cridin, y si convé,

«moriré con la espada en la mano defendiendo la Constitución.»

Rebo una visita.

—S' acosta l' moment solemne —m diu de bonas à primeras.

—El moment de qué?

—De la batalla electoral. Hem de lluytar... y hem de triunfar, perque si la regeneració d' Espanya no vé per aquest cantó, no vindrà per en lloch.

Y al despedirme, 'm diu apretantme la mà tot emocionat, com si quedessim per un desafio:

—Confío en vosté. —Es un compromís d' honor!

—De tot això, naturalment, ne dedeuixó qu' es precís, indispensable, anar á votar.

Però, ara venen els apuros: ¿A qui votaré? ¿Quina es la millor candidatura? ¿Com se diu d' apellid el nou Pelayo que ha de començar la tan cacarejada reconquesta de la terra de D. Quijote?

Per mes que 'm torno tarumba buscant y preguntant, ningú me 'n sab donar rahó.

Un m' aconsella que voti á don Pere.

—Es un gran home —m diu. —S' ha compromés á demanar la supressió del clero, dels guardas de consums y dels tranvías elèctrichs.

Un altre 'm diu que voti á don Pau.

—Ja 'l sentirá si va al Congrés. No es d' aquells simples que no mes saben dir si y no. El dia qu' ell prengui la paraula, tot lo existent se 'n va á can Taps... ó potser mes enllà.

—No s' escolti á ningú —té l' amabilitat de dirmes un altre bon conseller: —el nostre diputat ha de ser don Berenguer. —Sab quina es la seva divisa?

—Blanca y vermella, com la dels toros de Ripalbún?

—«Instrucción obligatoria, economías obligatorias y moralidad obligatoria.» —¿Qué li sembla aquest crit?

—El crit d' un obligacionista.

—Si de l' unió, segons diuen, no surt la forsa, de la desunió electoral ¿qué 'n surtirà?

Perque á horas d' ara, y ab dolor ho consigno, ja hi perdut el compte de las candidaturas d' «energica oposició» que m' han passat pels ulls.

Y lo pitjor, ó lo millor —no sé cómo dirlo —es que totas son bonas, totas son magníficas, totas tendençien á la salvació de la patria.

Quan escolto als seus partidaris, trobo que no hi ha ningú que no tingui rahó.

Voti la candidatura nacionalista. Es la verdadera representació del país que traballa, paga y sufreix.

Voti la candidatura progressista! Es la encarnació del credo democràtic, liberal, expansiu.

Voti la candidatura possibilista. Es la concentració de lo únic pur, bò y sá que tenim en aquesta terra.

Voti la candidatura federalista. Es la síntesis, el resum dels principis que han de tréure's del llot que 'ns estén enfonsant.

Voti la candidatura catalanista. Es la nostra, la d' aquí, ja de casa...

Davant d' aquest mostrari de gèneros, tots els superiors, ¿qué faig?

—Voto als nacionalistas?... Pero, y si després resulta que 'ls únics que realment poden salvar á Espanya son els federalistes?

—Voto als catalanistas? —Y si per fi de festa s' averigua que l' verdader remey el tenen els progressistes...

No: no vull que may puguin dirme que jo hi posat cap mena d' obstacle á la salvació del país.

Vaig á demanar al govern que per aquesta vegada tingui la bondat de deixarme votar cinch cops: un per la candidatura nacionalista, un per la progressista, un per la possibilista, un per la federalista y un per la catalanista.

Així cumpreixo ab tothom y quedo tranquil de conciencia.

—¿Que l' govern dirà que anar á votar cinch vegadas es massa?...

No ho crech. —Y las vegadas que 'ls seus electors hi han anat divuit ó vint?

A. MARCH

HIMNE AL ODI (1)

—Salut, passió geganta dels homes mal compresa, espurna iluminosa del justicier Etern, que habitas dins de l' ànima de tots els germans nostres y fas tremer els mons, al eco de ta veu.

Salut, á tú qu' alentas la fe dels derrotats;

salut, á tú que guardas l' herència de Caín y, al fer impuls d' aquesta, aixecas als caiguts que troben en ton regne de son martiri l' ff.

—Per què permets tú, Odi, qu' hipòcritas te neguin els mateixos que 't brindan per temple lo seu cor?... per què consents qu' imbècil, rastrellers, fins á tú arribin pidolante energies en pago de traïcions?

—Ingrats!... sense aqueix foix qu' encén las seves venes, sense 'l vigor potent que troben en ta fe, zpodrían els esclaus, trencant las lligadures, en la odiada testa posar jamay son peu?...

Tú has dat al miserable la lley qu' al rich li donas, has igualat al blanch y al home de color, y al confondre las russas ta generosa empenta, has sigut el ver ídol y l' únic redemptor.

—Què hi fa que 't maleheixin á coro els temeraris? què hi fa que 't neguin, ximples, alsant la seva ven? si habitas dins de l' ànima de tots els germans nostres! si tú ets de tots els homes el veritable Deu!...

G. NÚÑEZ DE PRADO

(1) Traduït del llibre *Humanas*, per S. Gomila.

El meeting anticlerical del diumenge

IGUÉ ans que tot molt serio, tant pel seu objecte com per la forma que va revestir.

Els pobles que com el nostre tenen plena conciencia dels seus drets, apuran tots els recursos legals contra 'ls que 'ls atropellan, s'igan qui s'igan. Las salvatjades comeses tres diumenes enerra en el carrer de Caspe per la guardia civil y 'ls agents de ordre públic califa que fossen denunciadas als Tribunals, utilitzantse al efecte tots els recursos que la llei estableix. Justicia no podrá ferse de moment; pero un dia ó altre serà precis executarla. En demandarla res hi pert el poble. Si no l' escoltan, si no l' atenen se anirà enfortint ab un nou argument la seva convicció revolucionària, que al últim res hi ha que prevalgui contra 'l dret y la rahó desconeigudas.

La querella suscrita pels advocats republicans senyors Vallés y Ribot, Sol y Ortega y Jover, es clara, iluminosa, irrefutable. Sa lectura signé saludada ab entusiastas aplausos. Lo mateix els discursos que pronunciaren dits advocats y 'ls Srs. Palma, Ysart Bula y Corominas, posant en son veritable terreno la campanya clerical.

El teatro *Gran-via* plé de gom á gom, y á fora més gent encare que á dintre, puig se contaren per milers els que no logren enquistir's-hi.

Com el teatro *Gran-via* està a molt poca distància del catau jesuítich, de policia desplegada en el local del *meeting* y en las seves immediacions, no'n vulguin més.

Un ciutadà tranquil ho deya ab molt bona sombra: —Tants y tants discursos anirán sentint, que al darrere potser hasta la pudó 's tornarà anticlerical.

Va observarse que en el redupte dels Loyolas s' hi anaven ficant á corriolades els joves místichs y misticchs coneiguts per Lluïsos en les esferes de l' aranya negra. Se deya qu' en la defensa de aqueix re-

EL CACIQUE: —¡De Madrid me lo envían!... Ja ho saben. Qui no 'l voti que s' amaneixi: á qui 'l voti, carta blanca per tot.

pugnant insecte estaven resolts a tot. Si es així se pot afirmar que 'ls pares de la mala companyia, molt avants qu' en Weyler, han lograt establir, entre 'ls seus àngels bufadors, el servei militar oblidatori. La *llamada* del diumenge va ser un ensaig de mobilisació.

Afortunadament l' atmosfera estava de *broma*, y per haver pogut, se veieren privats de posar a prova la seva valentia.

No per això s' il·luren de un gran afuixament de budells, quan sentiren tot de una uns tiros estrepitosos. El pànic durà un sol instant: únicament el temps necessari de persuadir-se de que aquell pet de tiros no provenia dels anticlericals com creyan en un principi, sinó dels coristes de 'n Clavé que donaven un concert al *Tivoli*, entonant el rigorós bêlics *Los nets dels almugavers*.

Y ara, per acabar, una idea.

Per acomodar a les presents circumstancies la lletra de la famosa composició de 'n Clavé, qui signé, com tothom sab, un ferm republicà y un anticlerical irreductible, casi valdrà la pena de suplicar als corsos, que cantin així, la coneguda estrofa:

Jamay podrán els sotanas
tacar d'Espanya 'l bon nom:
primer s'enfonzi l'Espanya
primer que muyna tohom.

J.

COSAS

Destruir sense profit
es el dò de molta gent.
Per aquest precisament
es pera 'ls qui un tonto ha dit:
Lo que no sigui per tú
que no sigui per ningú.

* * *
Si el pà de cada dia
ab la suhó 'ns guanyém,
quan la suhó s'acabi
de quin pà menjarém?

* * *
El que neda en l' abundància
es el que menos fa.
Desseguida s' pot fè entendre
á un home quan està fart
de que al mon hi ha persones
que s' estan morint de fam!

* * *
Retirarse del mon ab l' esperança
de que vivint sufrint, se guanya 'l Cel
es per mi l' egoisme
mes gran qu' en aquest mon hi pot haver.

RUY DE GORCH

L' EXÈRCIT

E parla sempre del exèrcit com d'una de las primeras institucions. Guardeuvos de recorlar las sevas derrotas, puig vos dirfan que no l'estimeu y que conspireu contra la patria. Deveu sostenir en tot temps y ocasió qu' es el prototíp del honor y la noblesa; que per pur afecte al país dona la seva sanch y la seva vida, que ni ara ni may ha rebut la recompença á qu' es acreedor per sos inclits fets y sos generosos sacrificis.

Això es lo que diuen els generals y 'ls ministres de la Guerra, y hi ha que creureho. Veritat es que quan així s' expressan, soien referir-se tan sols als qu' exerceixen mandó, no als infelissos soldats que constitueixen la forsa dels exèrcits. Pera 'ls soldats no tenen elogis individuals, ni creus de altas penions, ni més porvenir que 'l de arribar a sargentos ó segons tinents de la reserva. Ecls miran com materia vil, que los mateixos poden portar al simulacre que al combat, igual á la vida que á la mort. ¿Suscumbeixen els soldats en la batalla? Tenen per tomba la terra en que lluytaren, y no hi ha qui vaja á regalar a las seves llàgrimas.

De la sort dels quefes y oficials se 'n ocupan sens parar. ¿Haveu vist las reformas militars últimamente posades á discussió? ¿Recordéu las que avans varen ferse? No tindráni ni tenen altre objecte que acelerar els ascensos y millorar els sous dels que manan. Hi ha una creu, per la qual l' agraciad sense ascendir cobra 'l sou de la gerarquia superior immediata. Y com aqueixa creu se prodiga extraordinariament, molts tinents hi ha que cobran com á capitans, y fins generals de divisió que cobran com á tinents generals. ¿De què servirà que's fixi 'l número de capitans generals d' exèrcit?

Tota mena d' astucias s' emplean en pro dels que dirigexen; cap en pro dels que s' ueuen foscats á obéir sense recompensa, encare que se 'ls envihi á una mort segura.

¡Noble avuy l' exèrcit considerat en conjunt! Ho eran aquells afamats terciers de Flandes y Italia, en los quals els uns per amor als combats y 'ls altres per un viu sentiment de Patria, s' allistaven y tenían á gloria haver combatut per Espanya. Ho eran, sobre tot, aquells soldats de la antiga Grecia, que durant tota la seva vida 's consagravan á la guerra; aquells homes pera 'ls quins proposava Platò, á fi de ferlos més braus, el comunisme de donas y fills.

L' exèrcit actual no es més que un exèrcit dé foscats. Com als delinqüents se 'ls arranca á viva forsa de la llan paterna. No se 'ls porta á un presiri, pero si á un quartel del qual no poden evadirse. Allí, com als penats se 'ls uniforma en el vestit y en la cara, allí se 'ls dona á tots un ranxo per menjar, una quadra per dormir y un número en las filas. Tal com van aquells als travalls que se 'ls imposan, alsat el bastó del capo de vara, van els altres als combats alsada l' espasa dels oficials y quefes. A uns y altres se 'ls liberta, quan han complert el plasso de la seva condemna, y á tots se 'ls dona una llicencia que acredi'ti 'l seu temps de servei.

Perque l' exèrcit resulti noble, nobles han de ser tots els seus components, y no ho serán sino quan tots s' hajen voluntariament allistat y 'ls seus oficials y 'ls seus quefes mostrin menos copidicia y acredi-

tin que 'ls mou, no l' interès, sino l' desitj de servir á la seva patria.

Pero això ¿quán succehirá?

(De *El Nuevo Régimen*)

IRADAS á distancia certas coses, moltes vegadas se ueuen molt millor que vistas de la vora.

Els republicans espanyols residents á Cette les ueuen molt bé las cosas d' Espanya, com ho proban els següents párrafos de un notable manifest que dirigeixen als seus corregionalistes de la Península.

«Exigiu unas eleccions lliures y legals y si no us las donan, feulas sangnantes. Caygn 'l que caygn, costi lo que costi, tot es preferible ans qu' Espanya deshoni una vegada mes.

... El poble que vol ser lliure ho es. O hem de continuar sent una nació encanallada, ó no queda mes remey que acabar ab el *monstre* que la prostitueix.

... Electors: llansen les urnas pel cap dels presidents de mesa tan bon punt inicihin las *tupinadas*: rompeu las costellas á tants jefes y individuos com rodas formin: atropelleu á qualsevol estafador que 's descubreixi, sigui hont sigui, trobis hont se trobi, de aquesta manera, á tiros, si 'l cas ho requireix imposareu la pureza electoral y s' adelantarà mes en el camí de la moralitat, legalitat y justicia que ab tot lo que pretengan corregir les hipòcritas circulaires de 'n Moret y comparsas.»

Com á indicació acertadísima, son dignes de un calorós aplau 'ls següents párrafos:

«Als socialistas cal dírlos 'hi que hont no tinguin candidat propi están en el deber de votar al republicà, y reciprocament els republicans deuen fer lo mateix.

»La República, á Fransa, hauria caygut varias vegadas, sense l' apoyo incondicional dels socialistas.

»Sigué un error polític molt gran, per part de alguns de nos tres socialistas, volgner considerar tan burges à n' en Silvela com per exemple à n' en Pi y Margall ó à n' en Salmerón. No, no es possible sostener semblant aberració. Ab aquests ilustres jefes tindriam la República y las reformas socials: ab aquell sols es possible un vaticanisme vergonyós, la pèrdua de nostras llibertats tan penosament conquistadas y 'l jesuitisme apoderantse de tot el país.»

Serà precís que 'l Sr. Larroca, distractentse una mica del tripi joch electoral, procuri que 'ls fabricants de la conca del Ter cumpleixin puntualment las condicions, mitjançant las quals, sent arbitre 'l Sr. Larroca, va posarre fi á la última huelga.

Dihem això porque suman encare un número considerable 'ls traballadors despedits á conseqüència de las qüestions sagudes entre obrers y fabricants, y que 'ls industrials se van comprometre á ocupar de nou en els seus establiments, sense que avuy enca're hajen trobat feyna.

Si no's vol que 's renovin successos de tot punt lamentables, es necessari que 'ls qu' estan en desubert fassan honor á la seva formalitat.

Una proposició.

En vista dels pastelets qu' en la qüestió religiosa está realisant en Sagasta ab l' ajuda y complicitat dels seus companys de ministeri y de tiberi, demano 'l derribo de l' estàtua de Mendizábal, erigida en una de las Plaças de Madrid, y que avuy ja no representa res.

Pero 'l derribo en tot cas s' ha d' efectuar de una

manera especial: agrupant als ministres y tirantlos l' estàtua á sobre.

Ja qu' ells s' empenyan en fer un pastel, qu' en Mendizábal fassi d' ells una truya.

Un càlcul de *El Motín*:

«Suposant que á Espanya no vingün més que 170 mil frares dels expulsats de Fransa y que cada d' ells consumeixi solament 10 rals diaris, resultarà que 's menjaran al dia 1.700.000 rals, suma que al any ascendirà á 620.500.000 rals.

»Aplicats aquests milions á engreixar animales dels que actualment penjan en las carnicerías, molt prompte podríam fer la competència á Chicago.

»Val la pena de ferhi un pensament. Ja qu' hem de mantenir animalos bò serà sempre elegir als qu' enriqueixen al país en lloc d' empobrirlo.»

Bons sentiments de un periódich anglés:

«Deuria's no tan sols matar á tots els boers sino destruir enterament la seva rassa ab la fredor que s' emplea per exterminar las ratas. Res importa que la Fransa sentimental llansi romàntichs crits. Es indispensable l' aniquilament dels boers. Felicitemnos de la seva resistència perque ella justificará tota mida extrema y 'ns permetrà acabar ab ell completament.»

Generalment aquests esperpentos sanguinaris sols germinan en els cervells desequeriberts per la perda de sanch.

Y l' Inglaterra n' ha perduda molta de sanch: ara mateix està llansant al Africa del Sud, las últimas escorriallás.

Aquest dia 'm deya un home reflexiu:

«Cóm s' explica que la majoria dels catalanistes enemics de la unitat del Estat y de lo qu' ells ne diuen l' uniformisme, sian partidaris tan decidits de l' unitat de la Iglesia y del uniformisme romà?»

Aquesta pregunta sols pot contestarse de una manera, y es reconeixent que la majoria de aquells subjetcs avants que catalanistas son reaccionaris.

El patrimonio del pobre presoner del Vaticà, segons el diari de Roma *L' Italia*:

«Posseix el Papa el Vaticà ab tots els seus anexos: la iglesia de Sant Pere de Roma y moltas propietats, havent heretat últimament deu milions. Posseix en conjunt 2.000.120.000 liras, disfrutant de una renda de 120 milions al any, que vé a representar unes 411.000 liras diaries. Hi ha que afegir à n' això les entrades variables del diner de Sant Pere, del Tresor de Sant Antoni de Padua, y 'ls impostos que pagan monestirs, congregacions, colegis, iglesias, etc., etc.»

Y diuen que l' amo de tanta riquesa dorm á la palla!

Els que hi dormen verdaderament son els que 's treuen el pà de la boca per ferli donatius.

En Pau Iglesias ha declarat que no es possible una coalició estreta dels socialistas y 'ls republicans.

Per la nostra part no tenim inconvenient en declarar que tots els esforços que 's fan pera mantenir l' espiritu de disgregació entre 'ls elements populars redundan en profit directe y inmediat del manteniment de la monarquia.

Y qualsevol que miri lo qu' està passant veurà desseguida que la nostra declaració es mes justa y mes fundada que la d' en Pau Iglesias.

De la conferencia de 'n Pey y Ordeix á Granollers.

«El clericalisme ha convertit la religió de Deu que s' feu home pera baixar al mon, en la religió del home que ha volgut divinizar y convertirse en Deu.»

Pocas paraules y ben ditas.

Va morir días enrera nostre bon amich y corregionalista D. Manuel Borralleras y Garreta, consequent republicà, que no regatejà may cap mena de sacrificis en defensa.

sa de nostres ideals. Durant la última guerra carlista empunya las armas, distinginte per l' ardor y la valentia ab que combaté per la causa republicana.

També ha mort D. Pau Bó, una de las víctimas de Montjuich. La dolència que va contrare durante el seu cautiveri li ha ocasionat la mort. Una immensa conciencia de amics y companys assistí a son enterrament, que tingué caràcter purament civil.

SANTA EULÀRIA DE VILAPICINA, 16 abril

Jo coneix un ruch-negre que, cremat perque durant la quaresma s' anava á donar un ball esplèndit, pujà al cubell mític, y cridant com un ximple demanà que l' ajudessin á resar, a fi de obtenir del Cel el miracle de que tan bon punt anés á començar el ball s' ensorrs el sostre del saló. Per supuesto que 'ls brams de aquell ruch-negre no ván pujar al cel.—En canvi v' farà un altre de miracle, que bé podrà titularse l' absolutió dels peccats. Se tracta de un ensorrt que anava á casa de una tabernera á tastarli la bota del mitj, fins que un dia 'l marit d' ella, 'l sorprendé, l' amarrà com un pollet, y li féu cumplir la penitència d' esquitxar 20 drets, avants de donarli l' absolutió. ¿Qué 'ls hi sembla aquest miracle?

CUBELLAS, 15 abril

Morí un pobret infeliç sense confessió ni comunicó, y 'l nostre corp li negà la terra sagrada, fentlo enterrar com un gos enfora del cementiri.—Si 'ls cementiris fosseren, com deuria ser, purament civils, no 's cometriàt tal ofensa, contra 'ls morts, als quals totes las personas ben nascudes han de respectar, tant si 's confessan com si deixan de confessarse.

PORT DE CAMBRILS, 21 de abril

El rabadà mític que tenim fà cosa de un any, té mes trassa que l' anterior á treure 'ls quartets de la butxaca dels feligresos, ja que fins ara 'ls ha fet pagar dos banderas de professió y un talam qual impost no baixarà de 350 duros.—Ves si no valdrà mes que 'ls qu' esquitxan la mosca per aquestas coses donguestan els diners per obrir traballs ab que remediar la miseria que affligeix a no pocas famílias de la població.

LLANSÁ, 21 de abril.

Una comitiva de la qual formaven part algunes cucullas, presidida pel fulano de las faldilles, després de recorrer 'ls principals carrers de la població va traslladar-se á la plassa de Sant Olivi, desde ahont varen ferse las pregàries pera maleir la cuca. Mirat desde Iluny, creu'xi. Sr. Director, que feya riure veure las contorsions que feyan perque la maledicció sigués ben reconagrada y causés l' efecte desitjat. Perque, es de saber, que l' any passat, tamé varen maleir la cuca, y no obstant que seva causar mes estragos que may, sent de presumir que com mes la maleixejan, mes s' engrabfa, y natural, com mes enrabia està, mes mal ocasiona. ¡Lo qu' es capas si de fer la cuca, quan se posa tiessa!

SOLSONA, 21 de abril.

Població trista la nostra. A los sos 2.367 habitants poseixen dos fàbricas de pella caps, una gran casa de gent xucladora, vulgo frares caputxins, un' altra de bonas nenes ó monjas, onze canonies, un vicari-general, 35 capellans entre beneficiats y altres y un bisbe. Ja ueuen si 'n tenim de motius per estar contents y regalats. En canvi las escoles públiques están completament desatates, ab els cambis contínus de mestres y ab las llars ganterintats confiads á personas completament inèdicas en l' art pedagògich. Bastarà dir que á una d' elles hi concorre l' enorme xifra de sis alumnes. En vista de aquest desequilibri intolerable fà poch que 'l Centre liberal instituït una clàssic nocturna y gratuïta: doncs ha bastat això perque tota la capellanada se li tiren á sobre, recomanant als pares que s' abstinguin de portarli als seus fills, per quant en el Centre s' llegeixen més diaris com *LA CAMPANA* y 's vecfan en el cafè. Es á dir: els capellans s' esparveran á la sola expectativa de que hi haja qui tracti de instruir la gent. Ells volen ruchs, ruchs sobre tot, perque lo que deuen pensar:—Mentre hi hagi ruchs anirem á caball.

EL SOCIALISME

Iglesia Católica es socialista. Així ho as

|| Pobrets!!

—¡Dimoni de país! Si no fem res ens diuhen ganduls..... Si traballém ens diuhen lladres.....
—(Saben qué faria jo de vostés? ¡Anárme'n de un país tan *dallonsas!*)

en lloch de fer indistintament la guerra al clero de dalt y al de baix, haguessin fet la causa del capellá contra 'l bisbe, seria avuy il·liberal tota l' Espanya, y ni sisquera en aquestas provincias contaria adeptes D. Carlos.

—No hi puch res ab els meus canonges, ens digné un dia un senyor arquebisbe: no son canonges; son una colla de bandolers. Ells son, afegí 'l secretari, els que robaren la pedreria de la custodia de Mos-cosa.

Té l' Iglesia en son dintre la mateixa guerra que 'l mon profà: no la sab acallar á casa seva y 'la té d' acallar á fora? Aixís han sigut fins aquí tan infructuosas sas paraulas com sos intents. ¿De qué ha servit la darrera encíclica del Papa? De lo que serviren les que va escriure quan el seu pontificat y las pastoralas que havia dirigit als seus fidels com arquebisbe cardinal de Perusa, contrarias totes al socialisme.

Podrà l' ingení fer compatibles els Evangelis y 'l Socialisme, no 'l Socialisme y l' Iglesia.

F. Pi y MARGALL.

ENDAVANT, SENYORAS

L món marxa, va dir un dia en Pelletan en un moment d' optimisme.

Mirin vostés al seu alrededor y veurán que lo que realmente *marxa* no es el món, sinó la mitat del món, la «más bella mitad del género humano.»

En pochs días s' han escapat, d' una manera més ó menos romántica, set ó vuyt senyoras de distintas edats y condicions.

Una soltereta, ab un capellá que li servia de director espiritual.

Una casada, ab un dependent del seu marit.

Dugas ó tres joyas, ab el seu promés.

Una nena de setze anys, ab un casat de cinquanta...

¿Qué vol dir tot això?... Es que la primavera remon las sanchs y encén las passions?

Nó: es que 'l *món marxa*, y las senyoras comensan á donar la senyal.

Mentre els filòsophs y 'ls sociólechs s' entrenen remenant això que 'n diuhen «feminisme» y discutint si la dona ha d' emanciparse ó nó, ella

obra la porta, baixa al carrer y anàntsen tranquilament per las sevas, exclama ab bastanta gracia:

—Discutiu, discutiu!... ¡La emancipació! Ja tornare á passar un dia d' aquests.

Si s' ha de dir la veritat, els homes ens trobem avuy en el mateix cas d' aquell fulano qu' estava rumiant com se menjaría uns cargols que tenia en un cistell, ignorant que 'ls cargols se li havien escapat feys dos ó tres días.

Parlém de si s' accedeix ó no á la emancipació del *bello sexo*, y 'l *bello sexo* s' emancipa sense 'l nostre permís.

Y ide quina manerà!

A París, perque un senyor vell li ha dit *una cosa* molt desagradable, una noya russa clava equivocadamente un tiro á un altre senyor, que no es el de la cosa, y per més complicació mata á una pobra amiga seva, la senyoreta Zelemine.

Ja sé qué dirán vostés. Que això es tenir molt mal geni; que 'l revòlver en mans d' una dona no hi està bé; que...

Tot lo que vulguin, pero ¿qué volen ferhi? ¿No hem quedat en que 'l *món marxa*...

Aixís deu haverho entés el tribunal que ha jutjat á la russa Vera, al absolvida sense gran discussió.

—Tota innovació es travallosa —s' haurá dit probablement el jurat parisiench:— Si als primers passos de la emancipació femenina ja hi posém dificultats y obstacles, ¿ab quién dret ens queixaré del seu fracàs?

La dona es bona per tot y no hi ha per qué contrariar las sevas aptituds.

Una francesa, la senyoreta Bartes, se disposa á demostrarho en un altre terreno, més perillós, sens dupte, per ella que pels vells que diuhen *cosas* desgradabless á les noyas.

L' atrevida *demoiselle* pensa dedicarse *nada* menos que á fer la competencia al nostre don Tancredo, su-gestionant toros vestida de *comendadora*.

Lo qu' ella deu dirse:

—Si suggestionals als homes (per qué no hem de suggestionar als toros, que, piadosament pensant, han de tenir menos alcances?)

Ja ho veuen: senyoras que fujen, senyoras que matan, senyoras que suggestionan Miuras... La emancipació no pot donar ja fruys més hermosos.

Y si això hi sumém les senyoras que als Estats Units fan d' arcaldesa, las que á França fan d' advocada, las que á Alemania fan de metje y las que á Italia fan de tot, ¿qué 'ns queda als pobres homes?

El món marxa. Pero *marxa* de tal modo, que de continuar un quant temps aixís, el sexo fort aviat no sabrá qué fer.

A no ser que s' avingui á fer mitja, á rentar plats y á cuidar la poca quiixalla que la dona emancipada tingui la bondat de concedirli.

MATÍAS BONAFÉ

A UN PERSONATJE

Erats un tonto, un pérdis,
un vil y un mala pifa;
la vida 't procuravan
tas afiladas ungla;

ocupavan tas horas
els centres de luxurias,
las timbas, las tabernas,
y els caus de gent perduda.

Veyent ta desvergonya
te varen donà ajuda
quins entre 'l fanch y el vici
la seva gent reclutan.

A forsa de esse hipòcrita,
á costa de barrudas
humillacions, vilesas,
y cambis de postura

lograren enlayrarte

robar una fortuna

passar per personatge

y ferre una figura

devant la qual s' inclina

la multitut estúpida.

Pro es per demés que daurin

ta repugnant figura;

inútil es que t' omplin

d' honors que res escudan,

de creus y de quincallas

qu' inventa gent estulta;

de cárrechs que 't permeten

clavar per tot las urpas,

de títols qu' afalagan

ta vanitat estúpida.

Diners, honors y títols

no 't poden dà una engruna

de dignitat, ni l' honra,

que tens del tot perduda,

ni seny podrán fer neixe

á dins ta closca buyda.

Per alt que 'l lloch ocupis,

per mes que la fortuna

s' emprenyi en enlayrarte

serás materia impura.

Si abaus erats solatje

á dalt serás escumal.

DELFÍ ROSELLA

En el darrer castell que li restava
al seu volgut espós,
s' ha donat la batalla decisiva
y els ha trahit la sort.

Soldats y servidors que l' enrotllaven,
qu' eran per cert ben pochs,
ó s' han passat á la triomfal bandera
ó en el combat han mort.

¡Fins el Rey ha caigut entre las runas!
¡Adéu, reyalme hermos!

II

Troba á mancar de la gemada dida
el pit, el reyetó,
y 'l cerca concirós y rebech, plora
com un nín qualsevol.

Una barraca vella y miserable
la Reyna veu ab goig,
y apretant el fillet, hi vá amatenta
á demanar socors.

—De fam se 'm mor el fill de mas entranyas!

—Y una veu li respón:

—Ma muller cría un noi com una torra
també 'n pot criar dos.

Al dir això surt la muller honrada
portant el garrit noi.

Al véurel tant gemat y plé de vida
la Reyna romp en plor.

La pobra dòna ho véu, al seu fill deixa,
dona á l' altre el mugró,
s' hi arrapa el príncep y de tant que xucla
s' eunuega golós.

III

Després d' haver sopat, las dugas mares
be' s' han obert el cor,
mes, la Reyna hi mentit, tement las iras
dels pobres llauradors.

Quan de ficarse al llit ha arribat l' hora,
els tendres infantons
dormíen abrassats, y la pagesa
ha dit plena de goig:

—Miréu com reposan, bona dòna,
fins semblan bessóns ¿oy?

Al sentirse bessóns s' escruix la Reyna,
y á son fill fá un petó.

Morta á la nit de por y de fatiga
la Reyna al fi s' adorm,
y, bò y dormint, murmura:—¡Miserable!
¡Dir que semblan bessóns!

A. LLIMONER

COR DE REYNA

I

Sola y perduda al cor de la montanya,
ab son fillet á coll,
distressada de pobra vá la Reyna
girant el cap ab por.

¡BON NEGOCI!

ASSÉM balans, y sabrém lo que 'ns costa fins ara la restauració borbónica y 'l famós torn dels partits monàrquichs.

Desde l' any 1876 en que 'n Cánovas vā encarregarse d' efectuar la primera cullita del garrofer de Sagunto, fins á últims de 1900, período que compré un quart de segle, han gastat els governs d' Espanya 27,000 milions de pessetas.

Pòsinse á meditar lo que aquesta enorme xifra representa. Contant que 'l espanyols som 17 milions, resultarà que á cada hú, homes y donas, pobres y rics, ens ha tocat pagar un promedi individual de 1,582 pessetas. Mes de lo que paga un quinto per redimirse del servey de les armas. Y ab tot, tothom els ha portats sino 'ls fusells, els neulers.

De la suma gastada, 20,100 milions han sortit de contribucions y tributs imposats al contribuyent.

800 milions s' han obtingut de béns desamortisats y arrendaments de mines.

Els 6,100 milions restants s' han reunit á copia d' empréstits, es á dir anant á Manlleu.

Y ara vegin lo que son las cosas: 6,100 milions n' hem matlevat y 6,700 milions ne hem invertit en pago dels interessos del Deute, lo qual vol dir que aném fent la bola de néu: prenem diners á préstam pera anar pagant interessos, y al pendre's aném aumentant els interessos. Es á dir per viure, ens estém xuclant á nosaltres mateixos.

La proba es que la cantitat destinada á pagar interessos que á l' any 76 era de 166 milions de pessetas, augmenta gradualment fins á 310 milions avants de la guerra separatista de Cuba. ¡144 milions de augment en 18 anys de pau perpétua! Figúrinse si tenev tràgaderas els homes de la restauració. Després de la guerra, els interessos anuals del deute s' han enfilat de una esbranzida, fins á rebassar la xifra de 400 milions. Dos vegadas y mitja més que á l' any 1876.

Dels 27,000 milions que 'ns ha costat la restauració en 25 anys, el ram de Guerra se n' ha menjat 2,500 milions y 'l de Marina 1,200 milions, y tot perque á l' hora del compromís no tingessim forças organitzades ni barcos.

Pel sostentiment d' empleats dedicats á la recaudació dels tributs s' han gastat 2,890 milions. De manera que la recaudació a Espanya 'ns surt per una friolera: no 'ns costa sino un 10'70 per cent de las cantitats que s' recaudan, y això sense contarhi las que 's filtran.

Les classes passivas s' han menjat 1,100 milions, sent de notar el gran desarollo que ha pres aqueixa aplicació de sangoneras, puig mentres al any 76 cobravan anualment 41 milions y mitj de pessetas anuals, avuy se'n xuanen passa de 70 milions cad any.

A la Casa Real, tota sola, li ha tocat un pico de 218 milions.

El clero s' ha embutxat 1,050 milions, y ab tot y pagarlos tan bé no ha sapigut conquistarnos la gracia de Deu.

En canvi, per obras públicas no s' han gastat ni tant sols 500 milions, y menos, molt menos encare pel foment de la instrucció.

Deducció de aquest balans.

Que la major part de l' enorme xifra arrancada al poble espanyol s' ha invertit en atencions inútils y perjudicials, en despilfarros, y xirinolas.

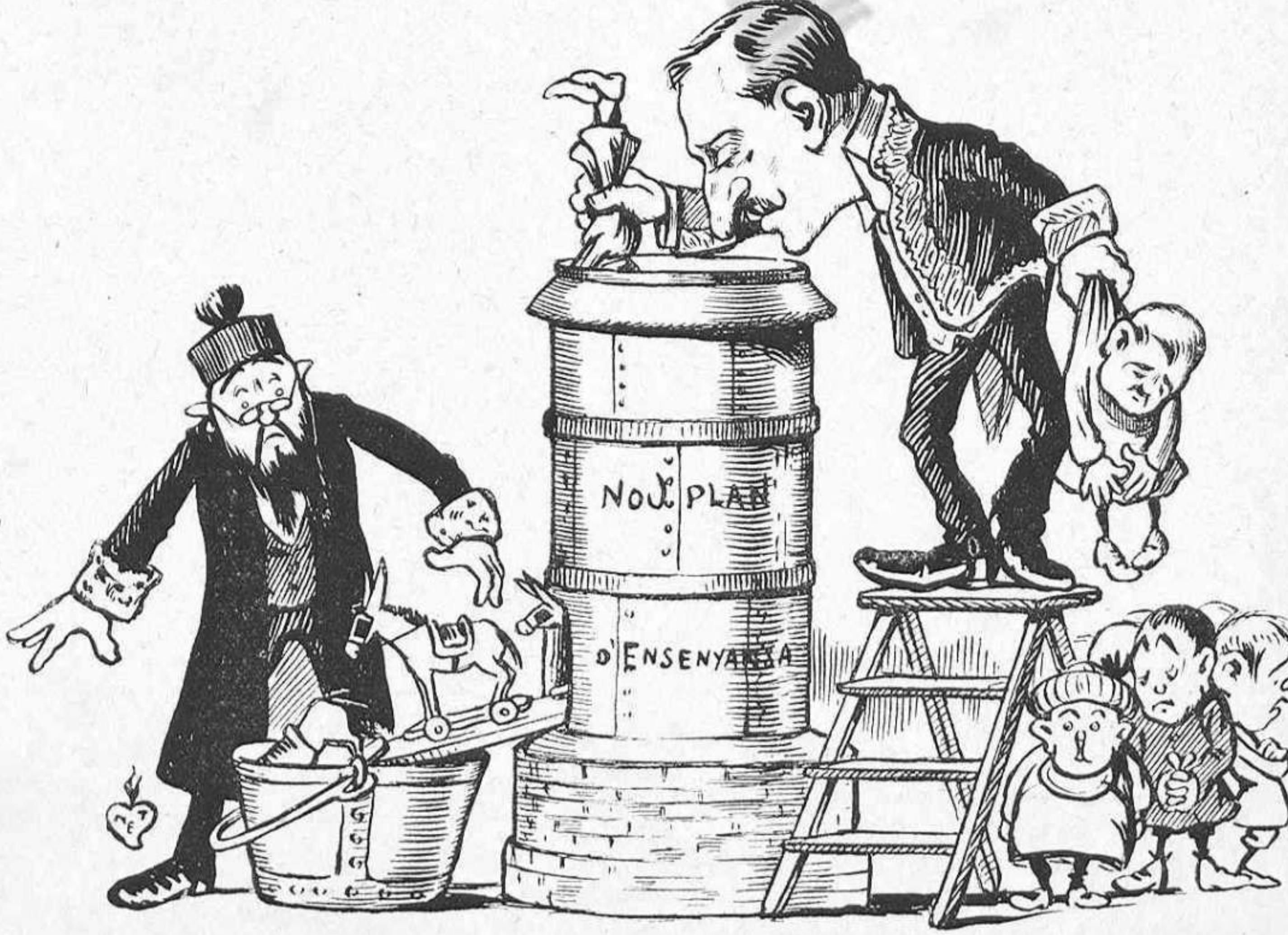
A canvi de un caudal tan immens, que una mica ben aplicat hauria pogut fer d' Espanya una nació pròspera y felissa, ¿qué 'ns ha donat la restauració borbònica?

Lo qu' es donar res, sino disgustos.

En quant á perduas s' ha de sumar, la de nostre imperi colonial que tenia 426,959 kilòmetres quadrats de territori, ab uns 10 milions d' habitants, á la mort y invalides de uns 200 mil soldats, trets exclusivament de las sufertas classes traballadoras, y al desconcepte de la nació davant del mon civilisat, y á la depressió del esperit públic davant de nosaltres propis ulls.

¡Bonich negoci! ¡Negoci rodó!

Cosas d' Espanya

Poden cambiarse las màquinas y 'ls procediments; sempre tindrèm la mateixa fàbrica de burret.

Sobre tot, al considerar que 'ls mateixos homes que 'ns el van proporcionar, s' han encarregat de continuarlo.

P. DEL O.

EL CANDIDAT

I

A la sala del Cassino del poble de Vilagrán una generació immensa, hont hi ha la totalitat dels electors del districte, està escoltant estona há la no mal pensada arengá d' un orador popular qu' en llengua viril li parla d' assumptos d' actualitat.

—Hem de probar—diu —que 'l poble víu y pensa, que la sanch no tota s' ha tornat ayuga y qu' encara tenim mans, y dignitat y vergonya. Digneu: gestiu dispositius a exercir 'l dret que la llei us concedeix, al dret sant del sufragi?

—¡Sí, sí, sí! —Voleu doná un cop mortal al asqueros caciisme, fent que may más als i cap en aquest recó de terra?

—¡Sí, sí! —Donchs á la mà ho teniu. D' entre vosaltres escullfu un candidat valent, de ben neta historia, entusiasta, radical, y en las eleccions que venen anem tots á votar. ¡Us sembla bé això?

—¡Sí, sí! —Trihemlo pues, ciutadans. Que sigui algú de la terra, algú qu' estigui empapat dels desitjos d' aquest poble, que conegui 'ls nostres planys, que pensi com aquí 's pensa, qu' estimi la llibertat, que respiri l' aire nostre, que menji del nostre pà. Busquéu al qui milló us sembli.

—A qui faré díputat? —A n' en Pau Sagrera? —¿A n' en Pep Artigas? —¿A n' en Joan Blanch?

—¡Visca 'l díputat Joan Blanch! —Y per aclamació unànime, fet a la sinceritat ab que sol fé aquestas coses la gent honrada, en Joan Blanch, pagés, fill de la comarca y de tothom estimat, es nombrat candidat únic del poble de Vilagrán.

II

A Madrid, vintiquatre horas després d' aquest fet, estan sentats davant d' una taula d' un sumptuosissim despai en Moret, director y amo del manubri electoral, y 'l seu digne secretari.

—¿Teníu per ff encasillats á tots els amichs? —pregunta el ministre, examinant una llista bastant llarga.

—No, senyor: falta trobar un forat per don Facundo.

—¿Cóm? —Encara no li ha dat districte?

—No veig el modo: hi furgat per totas parts, hi escorcollat tot 'l Espanya: no hi ha un sol puesto vacant.

—Pues serà precis buscarlo.

—No sé cóm.

—¿No? Ja veurá.

—El meu bon amich Facundo sense acta!... ¡Quin disbarat!

Miri... aquí hi va per 'quest poble?

—¿El poble de Vilagrán?

Té candidat seu.

—Que 'l tingui:

s' hi passa ratlla, y en paus.

—Consideri que ahir vespre tot el eos electoral... —¡Basta ja! Escrigui una carta al governador d' allá indicantli que aquest puesto ha de quedar reservat pel senyor Facundo Gómez Soto Muñoz de Abascal y Gutierrez de Arellano; qu' es un compromiso sagrat y que s' arregli com pugui. Desseguida. —Ho té entès?

—Vaig.

* * *
Aquí está 'l bussilis ara. ¿Quin candidat triunfarà? ¿Serà don Facundo Gómez Soto Muñoz de Abascal y Gutierrez de Arellano? ¿Serà 'l radical Joan Blanch? Com el problema no es fácil, jo, elector de Vilagrán, no volguen que certas cosas m' atrapin may descuidat, vaig a comprá un xiquet d' àrnica. ¡Me sembla que servirà!

C. GUMÀ

L' ARBRE DOLENT

EUS' AQUÍ que un dia 'ls vehins d' aquell poble—¿sabéu? aquell poble abont solet passar totas las cosas que no se sab abont passan—va fer un descubriment extraordinari.

De molt temps enrera venian adonantse'n. La salut desapareixia, las cullitas s' esquerren, las plantas creixian grogas y raquiticas, las criatures se morían com a moscas...

Pero ab tot y coneixer l' efecte, la causa permaneixia oculta e ignorada. Sentien el cop, pero no veian el bastó; rebien la pedrada, pero no podien descuriar la mà.

Tot el poble se'n anava ab suposicions y conjecturas.

—Això ha de ser l' ayre.

—Cá! La terra.

—Mes aviat es l' ayuga.

—Y si fos el vi?

Y que si será això, que si será allò, la salut seguia fontentse, las cullitas esquerrentse, las plantas decadintse y las criatures torsant el débil coll y morint com a moscas.

Quan veus'aquí que un dia, no se sab com ni de quina manera, tots els habitants del poble se sentien repentinament inspirats, y justa la fusta!...

—Ja está averiguada la causa de las nostras disgracias!

—Y tall a la vista la temí.

—Veritat que sí?

—Es aquest arbre!

—Aquest arbre dolent, que ab la seva maleïda sombra ho mustiga, ho crema, ho envenena tot!

Era la veritat. Els vehins del poble, encare que potser una mica tart, havien posat el dit á la llaga.

Totas las calamitats que sobre ells estaven cayent provenian d' un mal arbre, un arbre centenari, frondós, immens, que á l' entrada del poble creixia amenaçador, interceptant l' oreig y la llum ab sas branques atrevides.

Ell era la causa de tot lo que 'l poble sufria desde tants y tants anys!

* * *
Descubiert l' origen del mal, no 's pensá en res mes qu' en posarhi remey.

—Del arbre naixia tot! Donchs la medicina s' indica per ella sola.

—Matém l' arbre! —van dir els vehins, ab una unanimitat fins llavoras may vista.

Y matarol van determinar.

Pero ¿cóm?

Assentats á la vora del reguerot d' ayuga pura que constantment banyava la soca del arbre fatal, els habitants del poble passavan horas y horas meditant y donant voltas al assumptu.

—Hem de matarlo... ¿Cóm el matarém?

La empresa no era tan fácil com á primera vista podia semblar.

Fort, corpulent, sapat, d' una duresa inconcebible, l' arbre, mes que arbre, era una verdadera potència.

—Tallémli las branques—deyan uns.

Las hi tallaven, pero als pochs días una brotada vigorosa, exuberant venia á sustituir las branques suprimidas.

—Cremémlo—deyan altres.

Ho probavan, pero la soca era tan dura y las fulles tan verdes, que las flamas no hi prenien ni apena hi deixaven senyals.

—Arrenquémlo—criidan els mes decidits.

—Arrrencarol!... Ja era mes senzill dirlo que ferho. ¿Cóm somoureli aquell tronch corpulent, en el qual las destrals s' hi oscavan y la serra grinyolava lo mateix que si reliliéss sobre ferro? ¿Cóm socavars las aquelles arrels entortolligadas, poderosas, que penetravan terra endins arrapantse enèrgicament á modo de tentacius d' un pop colossal?

La gent se consumia, s' desesperava al veure la seva impotència.

—Hem de matar l' arbre, hem de matarlo, pero ¿cóm?

Y assentada á la vora del reguerot d' ayuga pura que dia y nit acariciava la soca del arbre funest, seguia passant horas y horas meditant y donant voltas al assumptu.

—¿Cóm el matarém?

Quan el vell, el patriarca del poble va enterars dels apuros dels seus conveihins, va mirar-s'ls y llençant compassiva rialla, se feu no pocas creus de la seva torpeza.

—¿Qué us proposeu?—va dirlos.

—Matar aquest arbre que 'ns enmatzina, que 'ns deixa sense fills, sense béns y sense pá.

—¿Qué espereu, donchs? Mateulo.

—No podem, ja ho hem probat tot.

—¿Qué heu fet?

—Li hem tallat las branques.

—Que ha sigut lo mateix qu' espurgarlo y ferli adquirir novas forças.

—L' hem socarrimat.

—Y ell no s' ha donat per entés.

—Hem tractat d' arrenclarlo.

—Y hi haven deixat las ungles.

—Doneunos un consell. ¿Cóm ens en podrém llurar?

—D' una manera molt senzilla, tontos! No 'l regue, desvieu aquest rech d' ayuga que 'l vivifica y alimenta, y 's morirà per ell sol.

Aixis van ferho els veihins del poble. Deixaren l' arbre en sech, li tragueren lo que constitueix el seu únic element de vida, y al poch temps sas fullas van pansirse, sas branques van corsescarse... Era mort.

* * *
No podria servir aquesta recepta pera matar també l' arbre del clericalisme?
No seria tal vegada la millor manera de atacarlo deixarlo de regar?

FANTÁSTICH

A ha tornat á treure 'l nas per Vilanova. 'l célebre capellà Fontanals, insultador de la bona memòria de D. Víctor Balaguer.

La població està indignada y ab motiu.

Diu que 'ls jesuitas de Oporto preparan un conspiració pera destronar el rey Carlos de Portugal.

Per supuesto, que per procedir així haurán repasat els tractats sobre 'l regicidi deguts a alguns antics escriptors de la secta.

Els jesuitas tenen *textos* per tot... Pero 'l poble també n' té de *testos* y d' aquells que quan topan ab un cap, encare que aquest cap siga jesuítich, el barden com una magranata.

D. Alfonso XIII va assistir l' altra dia al Circo Equestre, á presenciar las gracies dels clowns y dels pallassos.

Així fá l' seu aprenentatge de rey constitucional.

Perque no'n trobará pochs de pallassos y de clowns entre 'ls politichs farsants que rihentse avuy de lo que ahir prometian, se posan al servey de las institucions pel such que n' treuen.

El monarca, de totes maneras podrá dir que 'ls que traballan al Circo Equestre son mes distrets y no surten tan cars.

Es deliciós lo que ha fet en Silvela ab els silvelins de Barcelona. Haventse pres aquests senyors de bona fé alló de la selecció, varen formar ranxo apart, posantse á las ordres del home de la daga, desde que aquest va declararse dissident de 'n Cánovas.

En la seva actitud han fet sempre una guerra á mort á n' en Planas y Casals.

Donchs bé, ara en Silvela 'ls diu, que 's deixin de camàndulas, y que s' uneixin al detestat Pantorilles, acceptant la seva *jefatura*. Si no ho fan aixís no 's reconeixerà per res.

Així es com se practica la promesa selecció.

En Silvela no està per romansos, y els elements qu' en l' oposició varen aletarlo y van seguirlo, ara li fan nosa y se 's espolsa.

Y no, ab delicadesa, sino com qui se 'ls treu del nás y fá setze.

Es á dir, no 'ls recull ab el mocador; se 'ls moca ab els dits.

En Weyler ha publicat á la *Gaceta* un real decret, qual article primer diu aixís, copiat á la lletra:

«Se suprime la dirección general de la Guardia Civil.»

Fet y fet mes valdría que se suprimís la dirección particular de las balas que surten dels mausers, quan el poble obrer demana pa, y quan las masses populars alsan el crit de «Abaixa el clericalisme!»

¿No 'ls hi sembla?

Se queixan amargament els gamacistas de que 'n Moret, en materia d' actas els haja dirigit la proa, atribuïntli la frase de que avants prefereix que triunfi un candidat anarquista que un amich de 'n Gamazo.

Ab tal motiu D. Germán Pantoja está irritadíssim, y segons un periòdic «visitará en breve á una alta personalidad para exponerle sus quejas.»

¿A una alta personalidad?

Aixó ray: esperi á Corpus, vínguese'n á Barcelona y expòsils á la geganta.

Més alta no la trobará!

Llegeixo en un telegrama de Madrid:

«El director de *El Siglo*, Sr. Nido, se ha sumado á las fuerzas políticas del duque de Tetuán.»

¡Pobre Silvela! Ara si que haurá de dormir á la senenal Ha perdut l' últim niu que li quedava!

L' Arquebisbe de Valencia ha prohibit baix pena d' excomunió la lectura del valent periòdic *El Pueblo*, dirigit per en Blasco Ibáñez.

Salvo que l' excomunió arxi-episcopal no ha de produir sinó beneficis al periòdic que n' ha sigut objecte, per l' intenció que revela, queda demostrat una vegada més que 'ls prelats de la Iglesia son enemichs de el Poble.

Pren més bé la punteria,
cassadó anticlerical:
pels blancos que has fet fins ara,
crech que apuntas massa baix.

¿Que no tinch electors? Bueno.
Mentre tingui á n' en Moret,
encare que ningú 'm voti,
ja veurás com surtié.

Diu que 'l govern ha adquirit
de tupins deu ó vint cargas.
—¿Per qué 'ls deu necessitar?
—¡Vés! Per fer la tupinada.

Paraiso, Paraiso,
ab en Moret fraternisá.
Comensémlí á escriure l' auca:
Va con malas compañías.

Urnas, tapeuïvos la cara
si encare teniu vergonya,
perqué sinó jqué 'n veureu
aviai de cosas lletjotas!

Sé fer molt bé 'ls jochs de mans,
sé raspar xifras y lletras,
sé escorre 'l bulto...—Magnifiche!
Será president de mesa.

¿No 't trobas—díus—á las llistas
electorals? No es extrany:
buscáhi al teu difunt avi;
de segur l' hi trobarás.

Els gossos tenen la rabia;
las pomeras, la pugó;

las vinyas, la filoxera;
els pobles, el sacerdot.

Dinou de Maig, eleccions!...
Pel poquet temps que faltava,
jo hauria esperat pel Corpus,
qu' es temporada de trampas.

Hi ha qui 'ls vota els compra *sueltos*,
hi ha qui 'ls compra á barriscadas,
hi ha qui per 'nar més segur
compra mesas, urnas y actas.

Déu de res ne va fé un món.
En Moret no fará tant,

pero de cent papanatas
ne farà cent diputats.

¿Que si 't voto 'm pagarás
el café?... ¡Qu' estás de bromal!
Sàpigas que 'l teu contrari
ja m' ha promés café y copa.

«Allá al cim de la montanya
una puput hi ha cantat:
»Quan las cabras criñen llana...»
tindrém eleccions legals.

—L' arcalde ha fet un *chanchullo*.
—¡A processarlo al moment!

Els que suan

—Mira, quin esquirol.
—¡Murri!
—¡Volta'!

—Donará 'ls vots al *adicto*.
—Llavoras... no 'l processém.

Si no voto 'm diuhen tonto,
si voto 'm roban el vot...
¿Sabeu que aixó del sufragi
es un embolic ben gros?

Veyent passá ahí un enterro
d' un senyor que ha mort de vell,
va dí un cacich, saludantlo:
—Alante!... (Un elector més!)

Fraret, prepara 'l parayguas,
creume, prepáral depressa,
que 'm sembla qu' està venint
un xubasco de primera.

L' altra nit al cementiri
s' hi sentí un gran alborot...
Era que se celebrava
una reunió d' electors.

¿Eleccions sense matrícula
y en Moret es qui las guisa?
¡No me jaga usted reir,
que ja 'ns coneixém fa días!

L. WAT.

¡CENTRO!

DEDICAT AL BENEMÉRIT COS DE SENYORETAS TELEFONISTAS D' AQUESTA CAPITAL

Carlets s' acosta al telèfon y apreta 'l botonet lleugerament.

—Oiga! Centro! diu.

S' espera pacientament un rato y cap contestació.

—Centro! vaya, que no volen contestar.

Torna á apretar el botonet, aquest cop un xich més qu' al principi.

—Centroooo!!

Cá, naranjas: la veu d' en Carlets comensa á tenir un punt d' exasperació.

—Centro! centro! valuta 'l centro, de segur que 's deuen estar salant ab el brenar.

—No se sent cap veu que contesti y 'n Carlets truca salvatjement durant quinze minuts. Per fi...

—Digal Que quiere? Por que llama V. de esta manera? Se le ha pegado fuego á la casa?

—Escolti Donya Muxarnons, que s' ha creido que m' haig d' estar á l' aparatu fentme la santíssima... Trinidad esperant que á sa il-lustrissima li vinga bien contestarme?

—Haga el favor de no sacarme motes si no me quejaré á la Direcció.

—Ja veurá, deixis de mots y de quïntos, comunicuin ab el quatre, hu, cero, tres.

—Seis, cuatro, cinco, uno?

—Que s' empotlla ara! Quatre, hu, cero tres—quatre hu...

—Cuatro, uno, cinco, tres.

—No, no, cero tres.

Truca 'l timbre.

—Escolti?—pregunta 'n Carlets,—qué hi ha 'l senyor Peret aquí?

—Esperis un moment.

En Carlets s' espera deu minuts que li semblan deu sigles. Al últim un *ning* y aquesta contestació:

—Qui es?

—Escolti, Peret! 'm senti! envihim...

—Qué es lo que vol?

—No 's diu Peret vosté?

—No, home no, jo 'm dich Joanet.

—Cóm! ¿No es aquí á casa 'm Comamala, Comeillas y Comabella?

—Que diu ara! aquí es 'l despaig del senyors Vilatje, Mitjavila y Vilaregut.

—De veras?

—Si vosté no mana lo contrari!

—Veyám, quin número tenen?

—Ahont! á la cédula ó al carretó?

—No, al telèfon.

—Quatre mil cent cinquanta tres.

—Així s' esbotzi la central, deportin á Fernando-Poo á las telefonistas y se ennuhegui l' Edisson!

Aixó es tot lo que pot dir en Carlets mentres deixa anar els receptors y cau estirat á terra. Quan torna en si se 'n va com una fiera al aparato.

—Centrrrooo! ahont t' has ficat momia?

—Fassi 'l favor de no cridar tant: aquí es casa Vilatje, Mitj...

—Vull al centro, truqui.

—No soch cap criat de vosté!

—Indecent!

—Digam quí ets, y antes de cinch minuts ja t' hauré desfet els nassos.

En Carlets balla un *zapateado molto vivace* tot al voltant del telèfon ab els receptors á las mans á tall de castanyolas.

Els seus ulls sembla que lluytan pera sortirli de la closca, y quan se troba cansat apreta 'l timbre, hasta que gasta la bateria.

—Centro! centro! casi murmurá.

—Hal jal jal!

Pobre Carlets. Del telèfon 'l varen tenir que acompanyar á Sant Boy. Allí s' està tot el dia en el quartó ab una porta vella de pis que li ha comprat sa familia, y 's passa las horas trucant el timbre, acostantse á la reixa y demandant què 'l comuniqui ab el 4,103.

JOSEPH PAGÉS CUBINYÀ

LO GALL Y 'L LLEO

FAULA

Vaja, lleó, sacudeix
la mandra de tas melenes,
afila los fréstecs garfis,
y un cop los ullals ensenyá

El viatje del president de la República francesa

M. Loubet visitant el sepulcre de 'n Gambetta en el Cementiri de Niza.

á aqueixa mumió de vils insaciabes sanguineras, que ab l'afany de ser poder ab mala sombra 't governan, xuclantne d' en viu en viu la noble sanch de tas venas. [Desperta del débil son que 't té amodorrat la febra! ¡No vulguis morir cobart tenint forças pera vénçer! Desperta, y al mon enter ta virilitat ensenya, demonstrant que estás cansat de tanta farsa perversa, de tan estípiti sens cor, de tanta lleys sens conciencia, de tanta maldat infusa y de tan cobart que impera. Desperta si no vols mes sé 'l blanch de sus malifetas, ó 'l ruch que 'ls roda la sñia, ó 'l gos que 'ls guarda l' hisenda, ó 'l xay que ab sa molta llana els dona abundant riquesa. ¿Preguntar com' s' ha de fer per sortir de tals baixases? Per la lluya romp l' esclau las opresoras cadenes. Desperta, donchs, y á la lluya, y ab coratje, seré y destre, no deixis lloch per seguir, no deixis per moure pedra. Romp obstacles si s' hi oposan, clava 'ls ullals s' si hi emprenyan, no paris fins haver fet una radical neteja; fins lograr la llibertat que per deixades vas perdre; fins que 'l sol de la Justicia brillí ab tota sa puresa.

Si aixis no ho fas y poruch no 't mous del jou ahont te tenen, mitj extenuat pels cops, flach, perdut per la miseria, pitjor per tú, puig la mort, prompte farà de tu presa, essent l' escarni y riota dels vils que pèrderet pretenen, y després l' afany dels corbs que tas despullas ja esperan.

Aixis perorava un gall ab enèrgica y enteresa havent sentit d' un lleó los infortunis y queixas, mentres lo sol se ponha detrás d' un bosch de malesas, cubrint d' un pàlit mantel la hermosa Naturalesa.

V. TARRIDA

Un bohemi molt mal vestit se passeja per la Rambla, quan un amic que va darrera d' ell el crida:

—¡Ep, Enrich!

—Hola—diu el bohemi girantse—¿m' has cone-

gut per detràs?

—Sí: t' he conegut per un forat que portas al cul de las calsas.

Dos viudos s' entretenen parlant del temps en que portavan carregada al coll la creu del matrimoni.

—Ay!—suspirava l' un—y quánt va ferme patir la meva Cristina! ¡Y quins insomnis va causarme!

—Donchs mira, la meva Sumpta era ben bé al revés: no obria la boca pera parlarne que no 'm fés dormir.

Una senyoreta preguntava á un advocat:

—¿Voldría fer el favor de dirme per qué quan pujan á informar á l' Audiencia 's posan aquella toga tan llarga que talment sembla que portin faldillas?

—Precisament porque semblin faldillas ens la possem, y es que en moltes ocasions ens veýem obligats á xerrar casi tant com una dona.

En la Gran-via:

Un senyor molt elegant se dirigeix á un manguer que 's fa ajudar per un seu fill.

—Aquest xicot m' ha mullat, y fins se 'm figura

XARADA

Lo del hu girat es ré y diu que 'l duya en la dos. ¡Quina segona tres quarta de pujar el gas Lebón junt ab els demés fluidos! Jo tant just se pon el sol encenç la meva total y 'm rich dels explotadors.

TAP DE SUD VILAFRANQUÍ

TRENCA-CLOSCAS

BATISTA DAURA

Formar ab aquestes lletras degudament combinadas lo títul de una opereta catalana.

FERRO VELL

CONVERSA

—¿Vols venir á festa á Cassá, Toni?

—No puch pas anarhi; la Ríteta ja hi es.

—¿Hi ha anat sola?

—No; ab el que t' acabo de dir.

PATRICIO

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7—Poble catalá.
4 7 6 2 2 1—Part del cos humà.
2 2 4 7 1—Poble catalá.
7 4 3 1—Carrer de Barcelona.
3 4 7—Part del cos humà.
2 1—Nota musical.
5—Consonant.

J. MONTABLIZ

GEROGLÍFICH

QUIM
T I

DENGUE ROSA

E D. A

T

PULMONIA XARAMPIO

E. ZOLA Y B.

Caballers: Negre Blanch, Un gandul, B. Martí Marzó, Perico de la Taberna, Fusté y Cómich, J. G. R., Fil y Prim, Espanta Raspas, A. M. (Premiá), Julio Blas, Faberas, Xich Puntu, Un taper de Bagur, R. de G. de la M., Un pagés d' Alfá, Antonio Capgrós, Un que té la alternativa, M. de la B., Mossen Miltronxo, Vi-car y Dolent, Un alfurjata, A. Ribas Ll. y Sisquet de Reus:—En la Primavera tot verdeja; el vert es el color de la esperanza... ¿Qui sab; la senmana entrant...?

Caballers: Q. K. Freda, Agüia Freda, Felip Barata, Sebastianet, E. Casanova, K. K. Huet, J. B. B., Noy de la Sal de Premiá:—Encasillats y ab molta honra.

Caballer: J. Montabliz: Es defectuós.—Máximo Yuste y Químico: Dilufa y mal cuidada.—F. Carreras: Posible.—Pau Manfá: Tornarán el istiu las nits serenes, tornarán els jardins á rebrotar... Pero, vosté, á fer versos si 'm vol creure, may més hi tornará.—Valentí Sánchez: Magret.—Mossen Flachs: Enterament enterats.—Esprit de Teyá: Es incorretjable.—J. Durán Vila: Molt imperfecte.—Chelin: No gayre bé.—F. C. B.: Li falta algo, un no sé qué.—J. Asleib: Aixís se comensa.—Xiulet: Es digne d' una xiulada.—J. Alamaliv: El sonet no va mal.

Julià Llauné: El sonet no va bé.—E. Just y Pastor: Creech que serfan en cartera.—Ruy de Gorch: Gracias per l' envío.—J. S.: ¿Ho veu? Lo que jo vaig dir.—P. del C.: Es intil, La nena als quinze anys, per més qu'

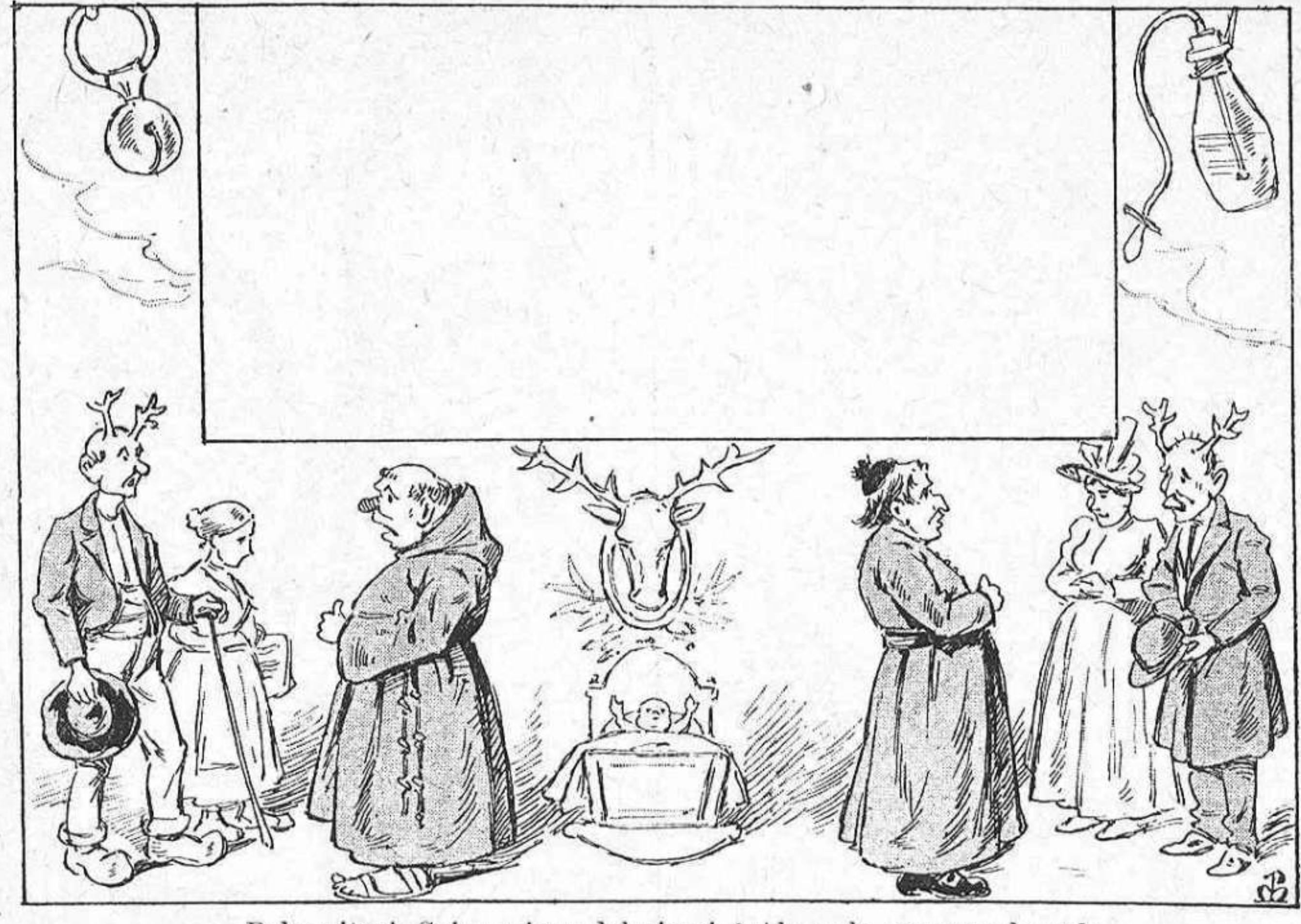
en aquesta edat totas son macas, no 'ns acaba d' agradar. Aprofitaré l' altre.—Romà Civil: El seu vers es un atentat contra 'l bon gust. Sembla estrany qu' un civil s' atreveixi á fer aquestas coses.—L. Castell Ferris: L' acudit té intenció; pero aquestas armes en contra de qui no hem fet cabal, no les volém gustar.—Pere Martíri y Tenorio: D' això se 'n diu fer poesfa. Es pitera la Primavera. 'Ns en alegrón, no ho sabíam; deu obrir l' aixeta del bon temps...—Romaní Calderona (Sabadell): No pot anar pi al bencinka. A Sabadell teixeixen millor.—Xech de Llansá: Sha de Llansá.—Esprit de Teyá: Bó per cremar.—S. B.: Tinch la convicció de que se li publicarà; pot comunicarlo á la colla y á la nena.—Esquirol: No té condicions.—N. Coll M.: Els seus goigs á San Simplici, demostren palpablement que vosté ha esguerrat l' ofici.—Lluís G. Salvador: No va mal, no.—Fraijuan Garf: Créguins; tórnisen á la còva.—Quirne M. Reneg: Anirà un epígrama.—M. de C. (Càdiz): Per ara tambóns.

Imprempta de LA CAMPANA Y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8.

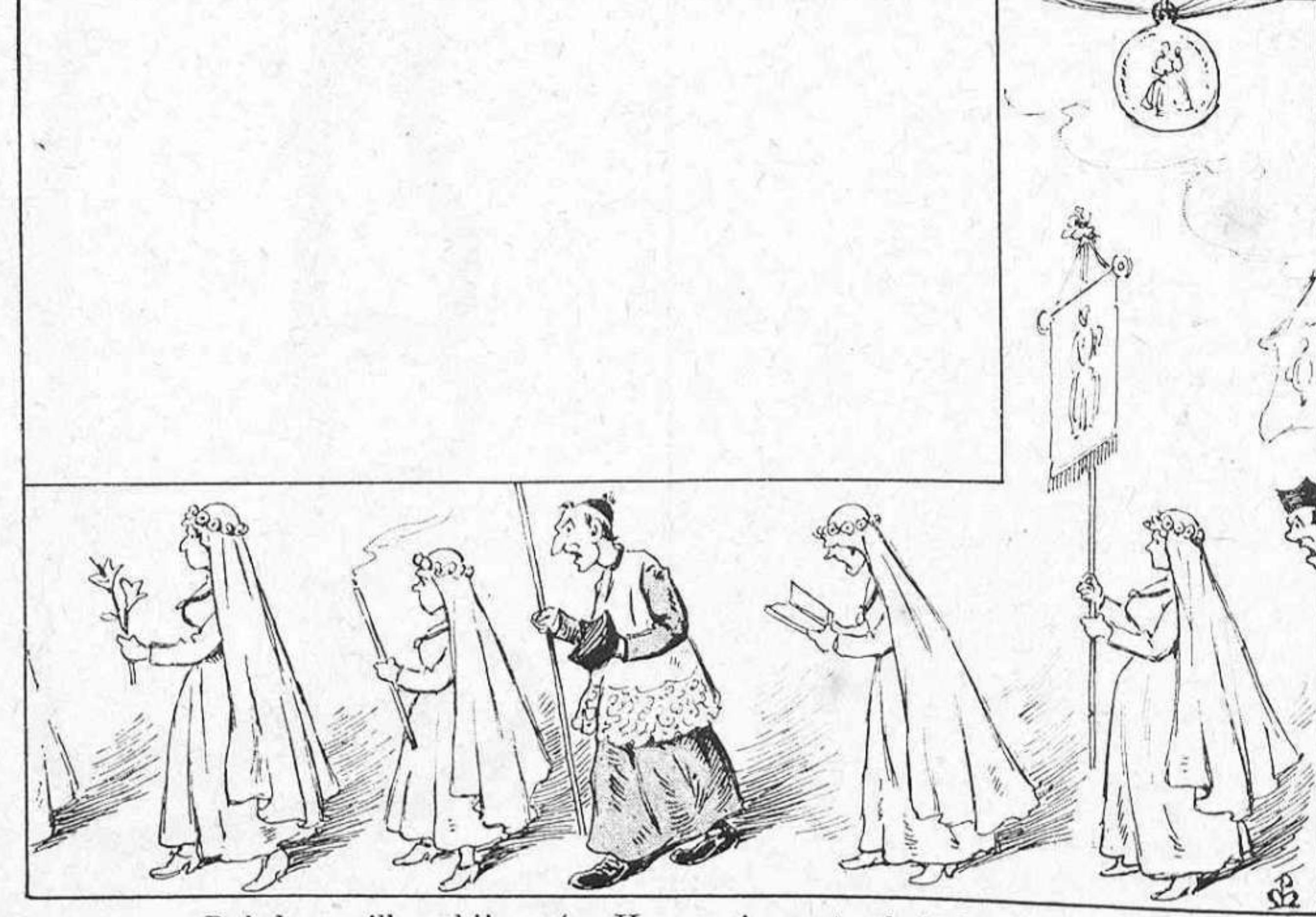
Tinta Ch. Lorilleux y C.

TARJETAS POSTALES ANTI-CLERICALES á 5 céntimos una

La serie se compone de 20 tarjetas.—Precio de la colección completa, 75 céntimos

—Pobrecitos! ¿Sois amigos del vicario? Ahora lo comprendo todo.

—Dejad que silben, hijas mías. Hay que ir acostumbrándose á los pitos.

(Muestra de las tarjetas)